

Elhangzott 2011. december 6-án, a Petőfi Irodalmi Múzeumban

Amikor meglátogattam Ottót és Jutkát a Homokvárbán, hogy újra megnézzem a semmis kis ragasztásokat, a teapapírra írt, rajzolt verseket és a festői önarckép-sorozatot, mert azt mondtam, ezekről szeretnék írni, megint szóba került Hantai Simon, előkerült Hélène Cixous könyve, a nem ragasztott, de hajtogatott indigó, a kötény, a Rózsa-szín írás és a vakítóan fehér könyv lapjain előbukkanó levelek.

Már saját váramban ültem és lapozgattam a könyvet, noha persze merészség és talán nagyképűség is lakhelyemet annak neveznem, különösen Ottó kiutalt műterméhez képest, ahol, így látom őt, ilyen mozgolódásokkal, akár verses poémájának teremtője, alkímikusi munkát végez. Tehát már saját váramban ültem, amikor megértettem Ottó kisinyovi rózsájának a titkát, akárcsak Hantai Rózsa-szín írásának végcélját, a hervadó, jerikói rózsza és a gazdagon bimbózó, kihajtó írásvirág összekapcsolódását, Ottó és Simon (aki egyébként éppen ezen a mai, december 6-ai napon született) közös vallásosságát, franciasságát.

Fotó: Árvai András

A kiutalt műteremben erős a tempera szaga, nem tudom, Ottó olajjal fest-e, de ha igen is, nekem jóval tompábbnak, kevésbé olajosnak tűnnek vonalai, színei, ahogy csomókban odaragadnak, mint amikor lószarral – Ottó úgy mondaná, paripacitrommal – tapasztják a házak falát az asszonyok, vagy éppen a nagyanyám, mégha a mozdulat csak egy pillanat is volt, már fordult tovább is a kéz. Odaragadnak, mintha nyomokban betűket írna, a legegyszerűbb, legélesebb mondatokat, melyekkel megképződik, körvonalazódik egy arc, egy koponya, egy múmia-fej. Ezek az önarcképek borzalmukban a legszebbek, az emberi létezésnek éppen azon a pontján, ahol a kezdet csupasztsága, a bizonytalan vonalakat követő teltség kidolgozottsága, a kéz ráállásának és az arc megtalálása utáni vágy bizalmának sokszíne ellenére is nem a valódi arckép, hanem annak gesztusa rajzolódik ki. A hús hiányzik ezekből az arcképekből, a csontot feltöltő attribútumok, és a sorozat, a keresés éppen célját hazudtolja meg: az egyediségre törekszik, de a 100-szor is megfestett arcképek nem Tolnai Ottót adják, hanem egy lévinas-i értelemben vett arcot – hogy irodalmi példával szóljak, mert így elképzelhetőbb –, T. Orbán Olivért, Regény Misut, a lüke fiút, palicsi p. howardot, a kiutalt műteremben, a padlás feletti térben a teremtőt, tehát a művész változó identitását, hústalan szellemét és csontos anyagát.

Próbáltam fényképezőgéppel dokumentálni ezt az elsőre az önarckép

tökéletesítésére törekvő sorozatot, elkapni, megfagyasztani, hogy már saját váramban könnyebb legyen értelemmel ellátni, ne a felejtés áldozata legyek, de a már bekeretezett, üvegezett arcokról, a lehulló húsokról vagy a hús után sóvárgó pillantásokról visszatükröződött a fény, és ott, ahol számomra Munch Sikolya megképződik, az önarckép fotóján foltot hagyott, fehérre égett. Mintha a már említett teremtmény, akinek elsődlegesen alkímikusi munkájához hasonló tevékenységet folytató Ottó műtermében, amikor a tett nem követhető szemmel, csak nyomot hagy, zárta volna el fényképezőgépem tekintete elől az utat: üveget illesztett a festmények elé, hiszen ő maga valójában nemcsak üvegfúvó, de üvegező is. Üveget illesztett az Ottó arcának illúzióját keltő festmények elé, Ottó illuzórikus arcát a kutató szem elől védve, mintha az arc megvédhető lenne, mintha bárki, mégha az maga a teremtmény is, megakadályozhatná, hogy értelemmel lássam el, hogy kikezddjem. Sterillé, személytelenné vált, így éreztem már saját váramban, miközben a sarokba rakott fényképezőgépem helyett Cixous és Hantai könyvét vettem elő, és ekkor értettem meg –miközben Homokvárban, így képzelem el, Ottó, akárcsak Simon Hélène esetében, nézte, ahogy keresem, és türelemmel, nagylelkűen várt, vajon mit találok –, hogy valójában ezeket az arcokat csak simogatni lehet, ahogy Lévinas mondaná, kutatni, matatni rajtuk, felfedést, feltárulkozást hiába várva, mert ezek a tempera-festékvonalakból mint lószarból tapasztott arcok valójában már túl vannak az arcon, ezért is a borzadály. Túl vannak, végtelenségükben hallgatnak, nem beszélnek, de nem csak a felejtés elleni, fotón dokumentált fehér kiegészítés, a vakfolt miatt. Amikor ott álltam a bekeretezett, üvegezett festmények, a semmis ragasztások, a teapapírra mázolt képversek és a kiterített, főként azúrral rajzolt, papír liszteszsákok között, az arcok már akkor is némaságba burkolóztak, csak a sikoly és a sírás, pontosabban a zokogás fagyott rájuk, Munch sikolya és az a zokogás, melyről a diplomata akadémián (Diplomatische Akademie Wien) a lüke fiú tarthatott volna katedrát. Akkor, ott még nem tudtam, valójában csak 4-szer 25-ös önarckép-sorozatáról fogok írni, a simogatás suta mozdulatairól, az ideges matatásról, mellyel a hústalan, valójában meztelen és szemérmetlen, változó és megfoghatatlan művészi identitáshoz, egyszer T. Orbán Olivérhez, másszor Regény Misuhoz, palicsi p. howardhoz, az Infaustusok között a leginkább és leghangtalanabban sikoltozó, zokogó diplomatahoz nyúlok. Akár saját mozdulatom örök folytathatóságából, ugyanúgy a csupaszabttól és üresebbtől a telítettebbekig egyre dinamikusabban haladó, egyszerre írói, festői mozdulatból, gondolatban Simon kötényébe vagy Ottó liszteszsákába öltözve, Hélène és Simon levelezésének olvasása után, teszem fel a kérdést, miért éppen száz? És rögtön folytatom, hogy lehetne több is? kétszáz? ezer? akár a jázmin teapapír anyagát, kínai írását elfedő absztrakciók esetében, hogy mennyi jázmin teát képes meginni Ottó, mennyi temperát képes a négyes elválasztású, négyzetbe határolt fehérségbe feltapasztani, kiosztott, kiutalt padlásában, műtermében, a Homokvárban, mennyi meztelenséget képes levonalazni, mennyi csontot, örök, a halált is megtapasztalt múmia-arcot, mely minden simogatás, megerőszakolás ellenére is szűz marad?

Tolnai Ottó 25x4=100 önarckép c. kiállítása megtekinthető a Petőfi Irodalmi Múzeumban

K A P C S O L Ó D Ó C I K K E K

● Elszabadult a szövegkócoló

G+1 0

Share

Az új prae.hu-n cikkeket olvashatsz és tölthetsz fel, a webkettes funkciók csak a régi prae.hu portálon érhetők el, ehhez kattints ide!

I F